

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

बी.ए. प्रथम वर्ष अभ्यासक्रम २०२०-२१

सत्र : पहिले

पेपर क्र.: १ (प्रात्यक्षिक)

पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय संगीत

पेपर कोड : U-MUS-११४

एकूण गुण : ७५

● उद्दिष्टे :

१. बडाख्याल व छोटख्याल आलाप तानासह गाता येण्याची क्षमता निर्माण होणे.
२. विविध रागातील छोटख्यालामध्ये आलाप तान घेता येणे.
३. विविध रागात अलंकार गाता यावेत.
४. सरगम व लक्षणगीताच्या माध्यमातून उपशास्त्रीय गीतप्रकार गाता यावेत.
५. विविध तालाची पढंत करता यावी.

● निष्पत्ती :

१. बडाख्याल व छोटख्यालाची व्यवस्थित मांडणी करता येईल.
२. आलाप व तानासह छोटख्यालाची प्रस्तुती करता येईल.
३. विविध रागात स्वरालंकार गाता येतील.
४. शास्त्रीय संगीतातील विविध गीतप्रकार गाता येतील.

● अभ्यासक्रम :

प्रकरण-१ : विस्तृत अध्ययनासाठी राग

१. यमन (बडाख्याल -आलाप व तानासह)

प्रकरण-२ : संक्षिप्त अध्ययनासाठी राग (छोटख्याल-आलाप व तानासह)

१. दुर्गा
२. बागेश्री

प्रकरण-३ : खालील रागांचे अलंकार

१. दुर्गा
२. यमन

प्रकरण-४ : गीतप्रकार

१. सरगमगीत
२. लक्षणगीत

प्रकरण-५ : ताल परिचय (एकपट लय)

१. तिनताल
२. केरवा
३. एकताल

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

बी.ए. प्रथम वर्ष अभ्यासक्रम २०२०-२१

सत्र : पहिले

पेपर क्र.: २ (थेरी)

पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय संगीत

पेपर कोड : U-MUS-११५

एकूण गुण : ७५

● उद्दिष्टे :

१. पेपर क्र. १ (प्रात्यक्षिक मधील रागांची शास्त्रीय माहिती सांगता येणे.
२. ताल लिपीबद्ध करण्यासाठी लिपी समजून घेणे.
३. विविध रागांचे स्वरलेखन कसे करावे ते समजून घेणे.
४. विविध सांगितिक व्याख्या समजून घेणे.
५. संगीतातील विविध कलावंतांनी तयार केलेल्या लिपींचे तुलनात्मक अध्ययन करणे.
६. विविध कलावंतांच्या चरित्रातून त्यांनी केलेले संगितातील कार्य, केलेला रियाज, गुरू कडून घेतलेली तालीम व भारतीय संगितातील योगदान समजून घेणे.
७. घराण्याविषयी माहिती समजून घेणे.

● निष्पत्ती :

१. शास्त्रीय संगीतातील विविध रागांची शास्त्रीय माहिती लिहिता व सांगता येईल.
२. लिपीची माहिती झाल्यामुळे विविध ताल लिपीबद्ध करता येतील.
३. विविध राग स्वर लिपीबद्ध करता येतील.
४. लिपीची तुलनात्मकदृष्ट्या केलेली विभागणी सांगता येईल.
५. विविध चरित्रांच्या माध्यमातून परिश्रमाला पर्याय नाही याची जाणीव होईल.
६. घराण्याच्या निर्मिती विषयी माहिती होईल.

● अभ्यासक्रम :

प्रकरण-१ : अभ्यासक्रमातील प्रात्यक्षिक पेपर क्र. १ मधील रागांची विस्तृत माहिती.

प्रकरण-२ : ताल परिचय (एकपट)

१. तीनताल
२. दादरा
३. भजनी ठेका

प्रकरण-३ : व्याख्या

संगीत, स्वर, थाट, पक्कड, अलंकार, सप्तक, ताल, मात्रा, खंड, अवर्तन, लय, सम, काल, सरगम, लक्षणगीत, वर्ज्यस्वर

प्रकरण-४ : चरित्र

१. पं. ओंकारनाथ ठाकूर
२. किशोरीताई अमोणकर

प्रकरण-५ : घराण्याचा संक्षिप्त इतिहास : ग्वाल्हेर घराणे

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

बी.ए. प्रथम वर्ष अभ्यासक्रम २०२०-२१

सत्र : दुसरे

पेपर क्र.: ३ (प्रात्यक्षिक)

पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय संगीत

पेपर कोड : U-MUS-२१४

एकूण गुण : ७५

- उद्दिष्टे :
 १. विविध रागातील बडे व छोटे ख्याल, सरगम, लक्षणगीत, इ. गीतप्रकार त्या-त्या कलाप्रकाराच्या अनुषंगाने गायन करण्याची क्षमता निर्माण होणे.
 २. संगीतातील विविध ताल एकपट लयीसह पढंत करण्याची क्षमता निर्माण करणे.
- निष्पत्ती :
 १. संगीतातील विविध रागातील बडे व छोटे ख्याल, सरगम, लक्षणगीत, या गीत प्रकारांचे गायन करता येईल.
 २. ताल एकपट लयीमध्ये पढंत करता येतील.
- अभ्यासक्रम :

प्रकरण-१ : विस्तृत अध्ययनासाठी राग

१. भैरव (बडाख्याल — दोन आलाप व एक तानासह)

प्रकरण-२ : छोटाख्याल (आलाप व तानासह)

१. बिहाग २. भिमपलास

प्रकरण-३ : रागांचे अलंकार

१. भैरव २. बिहाग, भिमपलास

प्रकरण-४ : गीतप्रकार

१. सरगमगीत २. लक्षणगीत

प्रकरण-५ : तालपरिचय (एकपट व दुप्पट)

१. चौताल २. रुपक ३. झपताल

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

बी.ए. प्रथम वर्ष अभ्यासक्रम २०२०-२१

सत्र : दुसरे

पेपर क्र.: ४ (थेरी)

पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय संगीत

पेपर कोड : U-MUS-२१५

एकूण गुण : ७५

● उद्दिष्टे :

१. प्रात्यक्षिक पेपर क्र. ३ मधील रागांची शास्त्रीय माहिती अभ्यासपूर्वक लिहीण्याची क्षमता निर्माण होणे.
२. एकपट लयकारीमध्ये ताल लिपीबद्ध करता येणे.
३. स्वर लिपीचा अभ्यास करणे.
४. भारतीय संगीतातल्या विविध गीतप्रकाराची माहिती अभ्यासपूर्वक लिहीण्याची क्षमता निर्माण करणे.
५. विविध कलावंतांच्या चरित्रामधून त्यांचं सांगितिक योगदान, कार्य, यशस्वीता, याची माहिती समजून घेणे.
६. घराण्याविषयी माहिती समजून घेणे.

● निष्पत्ती :

१. प्रात्यक्षिक पेपर क्र. ३ मधील रागांची शास्त्रीय माहिती अभ्यासपूर्वक लिहीण्याची क्षमता निर्माण होईल.
२. एकपट लयकारीमध्ये ताल लिपीबद्ध करता येतील.
३. स्वर लिपीचा अभ्यास करता येईल.
४. भारतीय संगीतातल्या विविध गीतप्रकाराची माहिती अभ्यासपूर्वक लिहीण्याची क्षमता निर्माण करता येईल.
५. विविध कलावंतांच्या चरित्रामधून त्यांचं सांगितिक योदान, कार्य, यशस्वीता, याची माहिती समजून घेता येईल.
६. घराण्याविषयी माहिती समजून घेता येईल.

● अभ्यासक्रम :

प्रकरण-१ : अभ्यासक्रमातील पेपर क्र. ३ मधील रागांची माहिती

प्रकरण-२ : तालपरिचय (पेपर क्र. ३ मधील सर्व ताल एकपट लयीमध्ये लिपीबद्ध करणे)

प्रकरण-३ : खालील गीतप्रकाराची माहिती

१. धृपद
२. तराणा

प्रकरण-४ : चरित्र

१. उ. अल्लारखो
२. केसरबाई केरकर

प्रकरण-५ : घराण्याचा इतिहास - जयपूर - अत्रौली घराणे

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

बी.ए. प्रथम वर्ष अभ्यासक्रम २०२०-२१

संदर्भ ग्रंथ

१. हिंदुस्थानी संगित पद्धती (भाग १,२) -	पं. वि.ना. भातखंडे
२. संगीत विशारद -	पं. लक्ष्मी नारायण गर्ग
३. राग परिचय (भाग १,२,३) -	पं. हरिश्चंद्र श्रीवास्तव
४. ताल परिचय (भाग १,२,३) -	पं. हरिश्चंद्र श्रीवास्तव
५. तबला -	श्री. अरविंद मुळगावकर